झारखण्ड शैक्षिक अनुसंधान एवं प्रशिक्षण परिषद् ,राँची, झारखण्ड
प्रथम सावधिक परीक्षा 2021–2022
मॉडल प्रश्न पत्र सेट–1

कक्षा – 12	**विषय – संस्कृत (इलेक्टिव)**	**समय 1 घंटा 30 मिनट**	**पूर्णांक – 40**

1. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।
2. प्रश्नानां संख्या–40 ।
3. प्रत्येकस्य प्रश्नस्य कृते एकम् अंकं निर्धारितम् अस्ति।
4. प्रश्नानां कृते नकारात्मकम् अंकनं नास्ति।
5. सर्वेषां प्रश्नानां चत्वारः विकल्पाः सन्ति, तेषाम् एकम् उचितं विकल्पं चिनुत।

खण्डः–क (अपठितावबोधनम्)

अधोलिखितं गद्यांश पठित्वा तदाधारितानां प्रश्नानाम् उत्तरं चिनुत–

वर्षाकालः सुखकरः भवति। अस्मिन् काले कृषकाः प्रसन्नाः भवन्ति। ते कृषिकार्यं कुर्वन्ति। अस्मिन् काले आकाशे मेघाः भवन्ति। मेघाछन्नम् नभः मनोहरं दृश्यते। रामचरितमानसे तुलसीदासः कथयति– ''वर्षाकाले आकाशे आच्छन्नमेघाः गर्जनं कुर्वन्तः रम्याः दृश्यते''। ग्रीष्मकाले भूमिः तपति। आतपस्य शान्तिः मेघैः भवति। सरः जलपूर्णं भवति। पन्थाः कर्दमपूर्णाः नवैः हरितैः तृणैः पृथ्वी आच्छन्ना भवति। मण्डूकाः जलाशयेषु गीतं गायन्ति। नभसि इन्द्रधनुः अतीव रमणीयम् दृश्यते। नद्यः जलपूर्णाः प्रवाहपूर्णाश्च भवन्ति।

1. वर्षाकालः कीदृशः भवति ?

(क) दुःखकरः (ख) सुखकरः
(ग) आतपयुक्तः (घ) प्रसन्नः

2. के कृषिकार्यं कुर्वन्ति ?

(क) कृषकाः (ख) श्रमिकाः
(ग) लिपिकाः (घ) सेवकाः

3. किम् जलपूर्णं भवति ?

(क) नभः (ख) कूपः

(ग) सरः (घ) पन्थः

4. के गीतं गायन्ति ?

(क) काकाः (ख) महिषाः

(ग) जलदाः (घ) मण्डूकाः

खण्डः– ख (अनुप्रयुक्त–व्याकरणम्)

5. विष्णु+उदयः अस्य सन्धिपदं किम् ?

(क) विष्णुदयः (ख) विष्णूदयः

(ग) विष्णुउदयः (घ) विष्णुःदयः

6. नायकः अस्य सन्धि–विच्छेदं कुरुत–

(क) नाय+कः (ख) नै+यकः

(ग) नै+अकः (घ) नाय+अकः

7. सु+आगतम् अस्य सन्धिपदं किम् ?

(क) स्वागतम् (ख) सुआगतम्

(ग) सुगातम् (घ) स्वागातम्

8. चन्द्रोदयः अस्य सन्धि–विच्छेदं कुरुत–

(क) चन्द्रः+उदय (ख) चन्द्रा+उदयः

(ग) चन्द्रास्य+उदयः (घ) चन्द्र+उदयः

9. 'यथाशक्ति' अस्य विग्रहपदं किम् ?

(क) शक्तिम् अनतिक्रम्य (ख) शक्ति अनतिक्रम्य

(ग) यथा शक्तिक्रम्य् (घ) शक्तिम् यथा

10. 'रामस्य दासः' अस्य समस्तपदं किम् ?

(क) रामस्यदासः (ख) रामदासः

(ग) रामो दासः (घ)रामं दासः

11. 'न आदि' अस्य समस्तपदं किम् ?

(क) आनादि (ख) नादयः

(ग) अनादि (घ) आदि

12. 'घनश्यामः' अस्य विग्रहपदं किम् ?

(क) घनः श्यामः (ख) घन इव श्यामः

(ग) घनश्च श्यामश्च (घ) घनैः एव श्यामः

13. 'कृत्वा' अस्य प्रकृति–प्रत्ययपदं चिनुत –

(क) कृ + त्वा (ख) कृ + त्वाम्

(ग) कृ + क्त्वा (घ) कृ + त्वम्

14. 'गम् + तुमुन्' अस्य निष्पन्नपदं चिनुत –

(क) गन्तुम् (ख) गमतुम्

(ग) गन्तुमुन् (घ) गमतुमुन्

15. 'मित्र + तल्' येन निष्पन्नपदं चिनुत –

(क) मित्रतल् (ख) मित्रताल

(ग) मित्रताम् (घ) मित्रता

16. 'महत्त्वम्' अस्य प्रकृति–प्रत्यमपदं चिनुत –

(क) महत + त्वम् (ख) महत् + त्व

(ग) महताम् + त्व (घ) महत् + त्वाम्

खण्ड – ग (पठितावबोधनम्)

17. 'विद्यया अमृतम् अश्नुते' इति पाठे 'जगत् व्याप्तम्' अस्ति –

(क) ईशेन (ख) फलेन

(ग) तृणैः (घ) मेघैः

18. 'प्रविशन्ति इत्यत्र' कः लकारः?

(क) लट् (ख) लृट्

(ग) लङ्. (घ) लो

19. 'असूर्या लोका' केन आवृताः?
(क) सूर्येण (ख) आतपेन
(ग) तमसा (घ) मनसा

20. 'अमृतम्' पदस्य समानार्थकपदम अस्ति–
(क) अमरता (ख) मृत्युम्
(ग) विषम् (घ) मरणम्

21. 'भवभूतिः' विरचितं काव्यम् अस्ति–
(क) अभिज्ञानशाकुन्तलम् (ख) मेघदूतम्
(ग) रामायणम् (घ) उत्तररामचरितम्

22. 'कौशल्या' कस्य माता आसीत् ?
(क) रामस्य (ख) लक्ष्मणस्य
(ग) भरतस्य (घ) शत्रुघ्नस्य

23. 'अरुन्धती' कस्य भार्या आसीत् ?
(क) विश्वामित्रस्य (ख) वशिष्ठस्य
(ग) जनकस्य (घ) दशरथस्य

24. 'वाल्मीकिः' कस्य ग्रन्थस्य रचनाकारः –
(क) रामायणस्य (ख) महाभारतस्य
(ग) अध्यात्मरामायणस्य (घ) उतररामचरितस्य

25. 'कर्मगौरवम्' इति पाठः कस्मात् ग्रन्थात् संकलितः ?
(क) श्रीमद्भगवद्गीतायाः (ख) दशकुमारचरितात्
(ग) पंचतन्त्रात् (घ) पुराणात्

26. 'श्रीकृष्णः' कस्य पुत्रः आसीत्?
(क) जरासंधस्य (ख) वसुदेवस्य
(ग) गौतमस्य (घ) दिलीपस्य

27. 'विषादग्रस्तः' कः आसीत् ?

(क) भीमः (ख) नकुलः
(ग) अर्जुनः (घ) दुर्योधनः

28. 'लाभः' इति पदस्य विलोमपदं भवति –
(क) अलाभः (ख) फलम्
(ग) कर्म (घ) दुर्गुणम्

29. 'बाणभट्टः' आसीत्–
(क) पद्यकारः (ख) स्वर्णकारः
(ग) गद्यकारः (घ) चित्रकारः

30. 'बाणभट्टस्य' रचना अस्ति –
(क) कादम्बरी (ख) दशकुमारचरितम्
(ग) स्वप्नवासवदत्तम् (घ) ललितमाधवम्

31. 'शुकनासोपदेशः' कस्मात् ग्रन्थात् संकलितः अस्ति –
(क) कादम्बरीग्रन्थात् (ख) हर्षचरितात्
(ग) रघुवंशमहाकाव्यात् (घ) पंचतन्त्रात्

32. 'यौवनारम्भे' का कालुष्यमुपयाति ?

(क) गतिः (ख) बुद्धिः
(ग) रीतिः (घ) शुद्धिः

33. सर्वत्र ..... अस्ति।
(क) नीरं (ख) क्षीरं
(ग) चिरं (घ) तीरं

34. 'नीरक्षीरविवेके' कः समर्थः भवति ?
(क) बकः (ख) काकः
(ग) कोकिलः (घ) राजहंसः

35. 'रसालस्य' अपरः नाम भवति –

(क) आम्रम् (ख) कदलीफलम्

(ग) कारवेल्लम् (घ) सेवम्

36. 'पापात्' कः निवारयति ?

(क) अमित्रम् (ख) सद्मित्रम्

(ग) कुमित्रम् (घ) मूर्खम्

37. 'नलचम्पू' उदाहणमस्ति –

(क) गद्यकाव्यस्य (ख) छन्दकाव्यस्य

(ग) नाटकस्य (घ) चम्पूकाव्यस्य

38. 'अभिज्ञानशाकुन्तलम्' नाटकस्य नाटककारः अस्ति –

(क) माघः (ख) कालिदासः

(ग) तुलसीदासः (घ) भासः

39. 'माघे' सन्ति कति गुणाः?

(क) एकः (ख) द्वौ

(ग) त्रयः (घ) चत्वारः

40. 'नीतिशतकम्' ग्रन्थस्य रचनाकारः अस्ति

(क) भर्तृहरिः (ख) पण्डितराजगन्नाथः

(ग) माघः (घ) भारविः